

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAUČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAUČNOM SATU

Škola: OŠ "Retfala" Osijek

Razred: Peti(5.)

Vjeroučitelj/ica: Snježana Zelić

Nastavna cjelina: VII. ŽIVOT PRVIH KRŠĆANA. ULOGA SV. PETRA I SV. PAVLA U ŠIRENJU ISUSOVE PORUKE

Nastavna tema: Živjeti u ritmu liturgijske godine : Uskrsni ciklus (izborna tema)

Nastavna jedinica: Pepelnica (korizma, pepeo, odricanje)

Ključni pojmovi: Pepelnica, Čista srijeda, korizma, pepeo, odricanje, obraćenje, duhovna obnova

Cilj: učenik će znati objasniti simboliku Pepelnice

ISHODI:

Obrazovni/kognitivni: opisati obred Pepelnice

Odgojni/afektivni: prihvatiti obred pepeljenja kao znak pokore i obraćenja

Djelatni/funkcionalni: biti spreman na odricanje

Metodički sustav: heuristički s elementima interpretativno-analitičkog

Oblici rada: frontalni, u skupinama, individualni

Aktivnosti učenika: rad na tekstu (nadopunjavanje), sastavljanje pitanja, crtanje, čitanje, demonstriranje, razgovor, pisanje

Nastavne metode: razgovor, rad na tekstu, objašnjavanje, pisanje, izlaganje, demonstriranje

Nastavna sredstva: tekstovi o Pepelnici i korizmi

Nastavna pomagala: suha maslinova grančica ,pepeo, školska ploča i kreda, papir, plakat

Korelacija: Hrvatski jezik, Priroda i društvo

Plan ploče:

PEPRLNICA (korizma,pepeo,odricanje)

Pepelnica ili Čista srijeda:

- početak korizme (vrijeme priprave za Uskrs; traje 40 dana)
- obred pepeljenja(posipanje pepela po glavi ili činjenje znaka križa na čelu s pepelom)
- pepel simbolizira obraćenje
- odricanje je najbolja priprema za U skrs

Pitanja za provjeru ishoda:

- Što je Pepelnica ili Čista srijeda?
- Opisati obred pepeljenja!
- Što simbolizira pepeo?
- Od kojeg stoljeća počinje korizma Pepelnicom?
- S čime se najbolje pripremamo za Uskrs?

Izvori za pripremanje nastavnika:

- Nastavni plan i program katoličkog vjeronauka za osnovnu školu
- [http://www.zupa-krapina.hr/pepelnica –ili- cista-srijeda/](http://www.zupa-krapina.hr/pepelnica-ili-cista-srijeda/)
- <http://www.franjevci-split.hr/indeks.php?option-com>
- Mali koncil, veljača 2008.
- Lađa,br.1, 2008.

Izvori za pripremanje učenika:

- iskustvo učenika
- pripremljeni tekstovi o Pepelnici i korizmi

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

- 1.Meditativno molitveni početak
- 2.Najava teme
- 3.Otkrivanje i razumijevanje sadržaja
- 4.Sistematizacija
- 5.Aktualizacija
6. Meditativno molitveni završetak

III. TIJEK SATA

1.Meditativno-molitveni početak:

Isuse, duhom i srcem želimo te pratiti kroz korizmeno vrijeme. Vrijeme, koje nas posebno podsjeća da si ti žrtvovao svoj život radi našega spasenja. Molimo te, da razmatrajući tvoj život, poput tebe unosimo više ljubavi i dobrote u naše živote. Slava ocu...

2.Najava teme:

Jučer smo se izludovali, pod maskama. Prošlo je vrijeme karnevala, a danas počinje vrijeme Crkvene godine u kojem se pripremamo za Uskrs. Koji je danas dan i koje vrijeme Crkvene godine počinje?(Pepelnica; korizma). Zato ćemo se prisjetiti što znamo o Pepelnici i korizmi, te upoznati obred ,povijest i važnost Pepelnice ili Čiste srijede. Radit ćemo u četiri skupine. Svaka skupina dobit će napisane tekstove i zadatke.

3.Otkrivanje i razumijevanje sadržaja:

-skupine dobivaju napisane tekstovi i zadatke:

I. SKUPINA:Obred pepeljenja

Zadaci: 1. Nadopuniti test s ponuđenim riječima

2.Sastaviti pitanja za kviz:

- a)Tko i kada blagoslivlja pepeo za obred Pepelnice? (svećenik, na svetoj misi)
- b) Koje rečenice, svećenik može izgovarati pri pepeljenju?(„Obrati se i vjeruj Evanđelju“ ili „Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti.“)
- c) Na što nas podsjeća obred pepeljenja?(da je Bog stvorio čovjeka iz praha zemaljskog i da će se u zemlju vratiti, u prah).

d) Koja je glavna poruka Pepelnice? (obraćenje)

3. Demonstrirati obred pepeljenja

II. SKUPINA: Povijest pepeljenja

Zadaci: 1. Nadopuniti tekst s ponuđenim riječima

2. Sastaviti pitanja za kviz:

- a) Što simbolizira pepeo u Bibliji? (grieh i ljudsku prolaznost, žalost, nesreću, želju za obraćenjem od zla, grijeha i život u zajedništvu s Bogom)
- b) Kako su prvi kršćani izvršavali svoju pokoru? (javno, nosili su marame posute pepelom, nisu smjeli biti u crkvi do Velikog četvrtka)
- c) Od kojeg stoljeća se pepele svi vjernici? (od 11. stoljeća)

3. Nacrtati pepeo

III. SKUPINA: Simbolika posipanja pepelom

Zadaci: 1. Nadopuniti tekst s ponuđenim riječima

2. Sastaviti pitanja za kviz:

- a) Što je oduvijek značilo posipati se pepelom? (uozbiljiti se i kajati se za svoje loše postupke; postati bolji - obratiti se)
- b) Što je pepeo u stvarnosti? (prah, blato, zemlja)
- c) Na što nas podsjeća pepeo? (na smrt i prolaznost)
- d) Što simbolizira sagorijevanje? (post,čišćenje, oplemenjivanje)
- e) Što nam pepeo pomaže razviti? (duh poniznosti i žrtve)

IV. SKUPINA: Korizma

Zadaci: 1. Sastaviti pitanja za kviz:

2. Nacrtati trnovu krunu

- a) Što je korizma? (vrijeme liturgijske godine u kojem se pripremamo za Uskrs)

- b) Zašto korizma traje 40 dana? (40 je biblijski broj koji ima svoje značenje)
- c) Navedi neke biblijske događaje vezane za broj četrdeset! (40 dana padala je kiša općeg potopa, 40 godina Izraelci su putovali do Obećane zemlje, Isus je postio 40 dana u pustinji...)
- d) Koji je cilj korizme? (rasti u ljubavi prema Bogu i bližnjima)
- e) U kojem stoljeću je nastao običaj korizme? (u četvrtom)
- f) Do kojeg događaja, se strogo postila cijela korzima? (do Drugog vatikanskog koncila)
- g) Koji dani, su obvezni postovi u današnje vrijeme? (Pepelnica i Veliki petak)
- h) Uz odricanje, što nam još pomaže da se odrekemo loših navika? (sakrament pomirenja ili ispovijedi)

4.Sistematizacij:

Tablica asocijacija: u tablicu napisati rješenja stupaca .U prazna polja razvrstati zadane pojmove tako da odgovaraju rješenju pojedinog stupca: obrati se, boja, igranje na računalo, Uzašašće, vjeruj evanđelju, štola, sebičnost, kušnja u pustinji, pepeo, misnica, slatkiši, lutanje pustinjom, srijeda, došašće, potop. Konačno rješenje – korzima.

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
	Pepelnica	Odricanje	Ljubičasta	Četrdeset

5.Aktualizacija:

-na papiriće napisati čega će se odreći i zalijepiti na plakat

6.Meditativno-molitveni završetak:

Naš život treba biti pun ljubavi. To nije uvijek lako ostvarivo. Zato nikada ne smijemo zaboraviti da nismo sami. Onaj čiji je cijeli život bio put ljubavi,najbolje nam može pomoći da Ga u tome nasljedujemo. Mi smo Njegovi,a On naš nebeski Učitelj! Amen.

IV. KRITIČKI OSVRT

-svakom učeniku dati tekst

- prirediti plakat s naslovom i slikom pepeljenja na koji učenici lijepe tekstove, crteže i odluke odricanja

V. PRILOZI

I .OBRED PEPELJENJA

Obred pepeljenja je obred Pepelnice ili Čiste srijede. S Pepelnicom ili Čistom srijedom počinje korzima. U okviru _____ svećenik _____ kratkim obredom pepeo na pladnju, te u znak ozbiljne želje za pokorom i obraćenjem, najprije sebi, a zatim svim prisutnim vjernicima _____ pepeo po glavi ili načini _____ na čelu s pepelom uz izgovaranje: „Obrati se i vjeruj Evandjelju!“ ili „Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti.“ Prva rečenica je Isusov poziv iz Govora na gori. Druga je iz knjige Postanka, s asocijacijom na izgon praroditelja iz Edenskog vrta. Obred pepeljenja _____ nas da je Bog od zemlje stvorio čovjeka, ali i na _____ ovozemaljskog života, tj. da će se čovjek u zemlju vratiti u prah. Obred pepeljenja je podsjetnik na čovjekov početak i na čovjekov svršetak. Obraćenje je glavna _____ Pepelnice. Pepeo se najčešće dobije _____ maslinovih grančica od prošlogodišnje Cvjetnice. Time se želi istaknuti kontinuitet obraćenja. Ali pepeo može biti i od _____.

(**posipa, podsjeća, prolaznost, poruka, blagoslovi, svete mise, znak križa, običnog drveta, spaljivanjem**)

II. POVIJEST PEPELJENJA

U Bibliji, posebno u Starom zavjetu, pepeo simbolizira _____ i _____. Onaj tko se posuo pepelom želio je reći drugima: „Ja sam grješnik.“ Pepeo u Bibliji, također označava stanje _____, _____ i ništavnosti. Kod Židova je bio običaj _____ se pepelom kad su prinosili i činili žrtve. Pepeo je nosio poruku, tj. želju za _____ od zla i života u grijehu k životu i zajedništvu s Bogom.

Pepeljenje se koristi od _____. Kršćani koji su počinili teške grijeha, _____ su izvršavali svoju pokoru. Na Pepelnicu, biskup bi blagoslovio marame za kosu, te ih posuo pepelom od palminih grana prošlogodišnje Cvjetnice. Te marame su pokornici trebali nositi kroz _____ pokore. Dok su vjernici recitali sedam pokorničkih psalama, pokornici su bili istjerani iz crkve zbog svojih grijeha, baš kao što je Adam, prvi čovjek, bio istjeran iz Raja zbog svoje neposlušnosti. Pokornici ne bi ulazili u crkvu sve do _____ kada bi zaslužili pomirenje nakon četrdeset dana pokore i sakramentalnog odrješenja. Već u 11.

stoljeću, upotreba pepela kao znaka obraćenja i pokore primjenjuje se, ne samo na one koji su htjeli pristupiti sakramentu pomirenja nego i na cijelu zajednicu. Od _____
_____ Pepelnicom i obredom posipanja pepela po glavi započinje korizma, vrijeme od četrdeset dana pokore i obraćenja.

(11. stoljeća, Velikog četvrtka, 40 dana, davnina, javno, obraćenjem, posuti, nesreće, žalosti, grijeh i ljudsku prolaznost)

III. SIMBOLIKA POSIPANJA PEPELOM

Pepeljenje je vrlo rječita simbolična gesta. Oduvijek, posipati se pepelom i kao izraz i kao čin znači _____ i kajati se za svoje _____. Znači i spremnost _____. Crkvenim jezikom to je predznak _____.

S jedne strane, pepeo je _____, _____ – podsjeća na smrt i prolaznost. „Prah si i u prah ćeš se vratiti“ zapisano je u _____. S druge strane – pepeo nastaje _____. A sagorijevanje je u drevnom simboličkom govoru post, čišćenje, oplemenjivanje. Stoga se vjernik „primanjem pepela“ uključuje u korizmeno vrijeme _____ pročišćenja.

Pepeo je simbol pokore i pomaže nam razviti duh _____ i žrtve. Pepeljenje nam pomaže da obuzdamo svoju _____ i podsjeća nas da je život na zemlji _____.

(prolazan, oholost, poniznosti, duhovnog, sagorijevanjem, uozbiljiti se, knjizi Postanka, obraćenja, loše postupke; prah, blato, zemlja; postati bolji)

IV. KORZIMA

Korizma je dio liturgijske godine u kojem se od dana Čiste srijede ili Pepelnice pripremamo za slavljenje najvećeg kršćanskog blagdana, Uskrsa.

Riječ korizma dolazi od latinske riječi *quadragesima*, četrdeseti dan prije Uskrsa ili *četrdesetnica*. No brojimo li korizmene dane od Pepelnice do Velike subote, imamo 46 dana. Od tih se dana odbije šest korizmenih nedjelja, koje i u korizmeno vrijeme imaju uskrсни ,radosni karakter. Preostalim radnim danima od šest tjedana (ukupno 36) dodaju se četiri radna dana prije prve korizmene nedjelje, počevši od Čiste srijede ili Pepelnice – i tako se dobiva simboličnih 40 dana korizme.

Isticanje broja 40 u korizmi nije slučajno, jer broj 40 ima biblijsko značenje. U Bibliji vrijeme od 40 dana ili godina vezano je uz pripremu, pokoru, čišćenje, obraćenje. To je vrijeme koje čovjek ima za pokoru i obraćenje, za novi početak, a završava nekim milosnim događajem: Božjim savezom s Noom, ulaskom u Obećanu zemlju, primanjem ploča Zakona, poštedom Ninivljanja od uništenja, Isusovim postom u pustinji prije početka javnog propovijedanja. Broj 40 u Bibliji simbolizira vrijeme duhovnog čišćenja i rasta, koje potiče sam Bog. To je i smisao korizme.

Korizma je kao „duhovni maraton“ koji trebamo „trčati“ potaknuti dobrim odlukama. Njihovo ostvarivanje sigurno vodi do cilja, a to je rast u ljubavi prema Bogu i našim bližnjima.

Običaj korizme nastao je u četvrtom stoljeću. Dugo vremena, korizma se svetkovala velikom strogošću. Do Drugog vatikanskog koncila post u katoličkoj Crkvi bio je obvezujući. Trebalo se odreći mesa, mliječnih proizvoda, vina i jaja. Danas su samo Čista srijeda i Veliki petak obvezni dani posta za punoljetne i zdrave osobe, a za vrijeme između post se svakako preporuča.

Promijenio se i način odricanja. Meso u današnje vrijeme nema više onu vrijednost kao nekad. Danas su razvijeni drugi oblici odricanja. Mnogi se odriču kave, duhana, alkohola, slatkiša, gledanje TV-a, igranje kompjutorskih igrica itd. Npr. U Austriji od 2007. Imaju autopost.

Korizma treba doprinijeti da se odrekemo loših navika, a u tome nam pomaže i sakrament pomirenja ili ispovijedi.